19/07/2019

Ποια η ωφέλεια της μετανοίας κατά την εξομολόγηση

/ Γνώμες

Τρία μεγάλα πράγματα σκέφτομαι, αδελφοί μου, ότι κάνει ο Κύριός μας για να δοξάσει όσους προσέρχονται με μετάνοια και εξομολόγηση. Ένα, βαπτίστηκε αν και δεν είχε ανάγκη να βαπτιστεί, γιατί «δεν διέπραξε καμιά παρανομία, ούτε βρέθηκε ποτέ δόλος και ψέμα στο στόμα του». Ούτε είχε ανάγκη να προσευχηθεί, αλλά προσευχήθηκε στην ανάσταση του Λαζάρου και στο όρος των Ελαιών. Στον Λάζαρο, όταν σήκωσε τα μάτια του στον ουρανό και είπε: «Πατέρα, σε ευχαριστώ γιατί με άκουσες», στο δε Όρος όταν «αφού γονάτισε άρχισε να προσεύχεται λέγοντας: Πατέρα, αν θέλεις, γλίτωσέ με από αυτό το ποτήρι».

Έτσι και να εξομολογηθεί δεν είχε ανάγκη, γιατί ήταν καθαρότατος, αλλά έδωσε υπόδειγμα εξομολογήσεως, σαν να είχε μικρό παράπονο ως άνθρωπος και το φανερώνει και το λέει στον παντοδύναμο Θεό. Στον προφήτη Ιερεμία παρουσιάζει

τον εαυτόν του ως αρνίο. «Κύριε, συ ο οποίος κρίνεις με δικαιοσύνη, συ ο οποίος ερευνάς και γνωρίζεις νεφρούς και καρδίες, ας δώσεις να δω εγώ την εκ μέρους σου τιμωρία αυτών, διότι εγώ προς σε απεκάλυψα και εμπιστεύτηκα το δίκαιό μου. Εγώ δε ως αρνίο άκακο, που οδηγείται προς θυσία, δεν γνώριζα, που οδηγούμαι. Οι εχθροί μου σκέφθηκαν και πήραν πονηρές αποφάσεις εναντίον μου λέγοντες· ελάτε, ας βάλουμε στον άρτο του δηλητηριώδες βότανο, για να τον εξοντώσουμε». Άνοιξα, λέει, την καρδιά μου και λέω το παράπονό μου. Με σέρνουν αυτοί οι παράνομοι σαν ένα αρνί ταπεινό και άκακο για να με σφάξουν και σου λέω το μεγάλο δίκαιό μου και συ κρίνε. «Κρίνε με Θεέ μου, και εκδίκασε την υπόθεσή μου από ένα έθνος, που δεν πιστεύει σε σένα. Γιατί με απομάκρυνες από κοντά σου; Θεέ Πατέρα, γιατί με εγκατέλειπες, γιατί αφήνεις να με συνθλίβει ο εχθρός μου ώστε να περνάω τις μέρες σκυθρωπός και θλιμμένος;»

Άλλο, που είναι το δεύτερο, λέει για τον άνθρωπο που εξομολογείται, πως μοιάζει με το στόμα του Θεού. Αυτό το αναφέρει στον προφήτη Ιερεμία, λέγοντας: «Εάν ξεχωρίσεις τον αληθινό και τίμιο λόγο μου από τον ανάξιο και ψευδή, θα είσαι συ σαν το δικό μου στόμα». Άραγε σε ποιον άνθρωπο αναφέρεται το Πνεύμα που μιλά στον προφήτη; Βέβαια περισσότερο αναφέρεται στο στενό συγγενή παρά στο ξένο. Και ποιος είναι ο πιο στενός συγγενής του καθενός ανθρώπου; Είναι η ψυχή του. Βέβαια και χωρίς αμφιβολία αυτή είναι το τίμιο πράγμα, επειδή είναι η εικόνα του αόρατου Θεού. Αναφερόμενος και ο Αριστοτέλης στην ψυχή, την ονομάζει «είδηση των καλών και τίμιων».

Τί λέει λοιπόν στον κάθε άνθρωπο; «Όποιος το τίμιο πράγμα, την ψυχή του, που αξίζει περισσότερο απ’ όλο τον κόσμο, την ελευθερώσει από τον ανάξιο, από τα χέρια του διαβόλου και της αμαρτίας, θα είναι σαν το δικό μου στόμα». Και γιατί δεν είπε να είναι σαν εμένα, αλλά λέει σαν το στόμα μου; Το στόμα λέει λόγια και κόβει αμαρτίες, σαν να λέει: «Αν θέλει να ελευθερώσει την ψυχή του, πρέπει να πει λόγια κοφτερά στην εξομολόγηση». Και τότε εκείνο το στόμα θα το τιμήσω και θα του δώσω την ίδια αξία που έχει το δικό μου στόμα. Το δικό μου στόμα είναι εκείνο που επιτίμησε τον διάβολο και τον νίκησε, όταν είπε: «Φύγε από μπροστά μου, σατανά· τότε ο διάβολος άφησε τον Ιησού».

Έτσι και στο στόμα του εξομολογούμενου θα δώσω τη χάρη, ώστε να ξορκίζει τα δαιμόνια και μόνο να τα διώχνει αλλά να τα υποτάσσει· «Σας έχω δώσει εξουσία να πατάτε πάνω σε φίδια και σκορπιούς, και να κυριαρχείτε πάνω σ’ όλη τη δύναμη του εχθρού». Το στόμα μου είπε στον κωφάλαλο: «Εφφαθά, που σημαίνει άνοιξε. Κι αμέσως άνοιξαν τ’ αυτιά του και λύθηκε η δεμένη γλώσσα του και μιλούσε κανονικά». Έτσι θα τιμήσω και θα ενδυναμώσω το στόμα του εξομολογούμενου, να είναι στην υπόλοιπη ζωή του ο νους όχι κουφός στα θεία λόγια, αλλά χαριτωμένος

και η γλώσσα του χρυσή για να ευλογεί τον Θεό.

Άλλο -και αυτό είναι το τρίτο- είναι ότι γι’ αυτούς τους αμαρτωλούς που μετανοούν, ο Θεός ήρθε στον κόσμο και έγινε άνθρωπος και παραδόθηκε στον θάνατο. Λέει ο Ησαΐας: «Αυτός όμως τραυματίσθηκε για τις δικές μας αμαρτίες, ταλαιπωρήθηκε και υπέφερε για τις ανομίες μας. Παιδευτική τιμωρία έπεσε επάνω του για τη δική μας ειρήνη και σωτηρία. Χάρη δε στην πληγή εκείνου εμείς θεραπευτήκαμε». Λέει δε και ο Λουκάς ότι για τον άνθρωπο ο Υιός του Θεού εμφανίστηκε ως Σαμαρείτης και είδε αυτόν που κατέβαινε από την Ιερουσαλήμ στην Ιεριχώ, που έπεσε στους ληστές, ότι τον σπλαχνίστηκε και αφού «πήγε κοντά του, άλειψε τις πληγές του με λάδι και κρασί και τις έδεσε καλά».

Ποια πράγματα μπορούν να είναι σπουδαιότερα και πιο θαυμαστά από αυτά τα τρία που είπα, ότι για τη σπουδαιότητα της εξομολογήσεως και ο Χριστός εξομολογήθηκε και το στόμα του εξομολογούμενου τίμησε όπως το δικό του, και ότι μόνο για τους αμαρτωλούς ήρθε στον κόσμο; Ποια μεγαλύτερη τιμή μπορούν να έχουν τώρα οι μάρτυρες από τους εξομολογούμενους με μεγάλη συντριβή; Καμιά μεγαλύτερη τιμή και αξία. Θα έλεγα ότι οι μετανοούντες είναι σε μεγαλύτερη αξία από τους μάρτυρες. Γιατί δεν είδα στο ιερό Ευαγγέλιο να αναφέρεται στη χαρά που γίνεται στον ουρανό για τους μάρτυρες, αλλά γι’ αυτούς που μετανοούν και τους εξομολογούμενους τα σφάλματά τους. Λέει: «Μεγάλη χαρά γίνεται στον ουρανό για την μετάνοια ενός αμαρτωλού».

Στην παραβολή του ασώτου υιού περιγράφει μόνος του ο Κύριός μας την ιστορία. Ήρθε, λέει, ο υιός και φώναξε στον πατέρα του ότι έκανε λάθος: «Πατέρα, αμάρτησα στο Θεό και σ’ εσένα και δεν αξίζω να λέγομαι παιδί σου». Ακούστε πόσα δώρα και πόσες τιμές του έκανε εκείνος ο αγαθός πατέρας. Του έβγαλε τα βρώμικα ρούχα και τον έντυσε με καθαρά και όμορφα. Του έβαλε στο χέρι δακτυλίδι και παπούτσια στα πόδια. Έσφαξε το σιτευτό μοσχάρι, έστρωσε τραπέζι και κάθισαν να χαρούν. «Χαρείτε» λέει «γιατί αυτός ο υιός μου ήταν χαμένος για τις αμαρτίες, αλλά τώρα βρέθηκε για την μετάνοια και εξομολόγησή του».

Αφήνω στη δική σας κρίση να σκεφτείτε, αν είναι μεγαλύτεροι οι μετανοούντες με εξομολόγηση από τους μάρτυρες ή ίδιοι με αυτούς. Αλλά -ας το πω- είναι ισότιμοι με τους μάρτυρες. Γιατί την ίδια σκέψη που έχουν οι μάρτυρες για την αγάπη του Ιησού Χριστού, έχουν και οι μετανοούντες· και όπως απαρνούνται τη ζωή τους οι μάρτυρες, το ίδιο κάνουν και οι μετανοούντες. Το ίδιο μίσος και τον ίδιο πόλεμο που κάνουν οι μάρτυρες στον διάβολο, τον κόσμο και τη σάρκα, τα ίδια κάνουν και οι μετανοούντες. Γιατί απαρνούνται όλα τα πάθη της σάρκας, δηλαδή, νεκρώνουν τη σάρκα, όπως λέει ο απόστολος Παύλος στην προς Γαλάτας Επιστολή: «Όσοι είναι του Χριστού έχουν σταυρώσει τον αμαρτωλό εαυτό τους μαζί με τα πάθη και

τις επιθυμίες του», όπως ακριβώς οι ευλογημένοι μάρτυρες να ένοιωθαν κάποια λύπη για τον αποχωρισμό του σώματος κατά τον μαρτυρικό τους θάνατο.

Αλλά και οι μετανοούντες, αφήνοντας τα πάθη του σώματός τους, ένοιωθαν πολλή λύπη, όπως λέει ο Παύλος. Αληθινή λύπη κατά Θεό, την λέει, που προκαλεί στους εξομολογούμενους ολοκληρωτική μετάνοια. Έτσι γράφει στους Κορινθίους: «Γιατί η λύπη που αντιμετωπίζεται σύμφωνα με το θέλημα του Θεού οδηγεί στη μετάνοια, κι αυτή καταλήγει στη σωτηρία, για την οποία κανένας δεν μετανιώνει. Αντίθετα η λύπη που προέρχεται από ανθρώπινα προβλήματα οδηγεί στον θάνατο». Ίσως να ήθελαν να καυχηθούν οι μακάριοι απόστολοι ότι ζούσαν στην εποχή του Χριστού και κάθονταν μαζί του και έτρωγαν και έπιναν και για την αγάπη του επρόκειτο να μαρτυρήσουν χύνοντας το άγιο αίμα τους. Ας δοξαστούν οι αμαρτωλοί και τελώνες, που κάθονταν μαζί με τον Χριστό και τους Αποστόλους και ρωτούσαν οι Φαρισαίοι λέγοντας: «Γιατί τρώτε και πίνετε με τους τελώνες και τους αμαρτωλούς;». Και απαντώντας ο Ιησούς τους είπε: «Δεν έχουν ανάγκη από γιατρό οι υγιείς αλλά οι άρρωστοι· δεν ήρθα να καλέσω σε μετάνοια τους δικαίους αλλά τους αμαρτωλούς». Πότε κάθονται και τώρα οι αμαρτωλοί με τον Χριστό και τρώνε και πίνουν μαζί; Όταν παρουσιάζει ο ιερέας την ιερά εξομολόγηση ως τραπέζι, που έχει καλεσμένο τον Θεάνθρωπο Ιησού μαζί με τον Πατέρα και το Πνεύμα και έχει τους αμαρτωλούς ομοτράπεζους, και τρώνε οι αμαρτωλοί ως άρτο τα δάκρυα της μετάνοιάς τους, όπως λέει ο προφήτης: «τα δάκρυά μου έγιναν για μένα το ψωμί μου την μέρα και τη νύκτα καθώς μου λένε κάθε μέρα πού είναι ο Θεός σου;».

(Αγίου Γερασίμου Παλλαδά, Άπαντα, τ. Α, Έκδοση Ι.Μ.Μ.Βατοπαιδίου, 2014, σσ.144-154)

(Απόδοση στη νεοελληνική γλώσσα: Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος)